

KORRUPTSIOONI TSIVIILÕIGUSLIKE ASPEKTIDE KONVENTSIOON

PREAMBUL

Euroopa Nõukogu liikmesriigid, teised riigid ja Euroopa Ühendus, kes on käesolevale alla kirjutanud, võttes arvesse, et Euroopa Nõukogu eesmärk on saavutada suurem ühtsus oma liikmete vahel; olles teadlikud, et võitluses korruptsiooni vastu on oluline süvendada rahvusvahelist koostööd; rõhutades, et korruptsioon tähendab suurt ohtu õigusriiklusele, demokraatiale ja inimõigustele, õiglusele ja sotsiaalsele õigusele, takistab majanduse arengut ning ohustab turumajanduse ausat toimimist; tunnistades korruptsiooni negatiivseid finantstagajärgi üksikisikutele, ettevõtjatele ja riikidele ning ka rahvusvahelistele organisatsioonidele; olles veendunud, et korruptsioonivastases võitluses on tähtis osa tsiviilõigusel, iseäranis võimaldades kahju kannatanud isikutele saada õiglast hüvitist; tuletades meelde Euroopa justiitsministrite 19. (Malta, 1994), 21. (Tõehhi Vabariik, 1997) ja 22. (Moldova, 1999) konverentsi kokkuvõtteid ja resolutsioone; võttes arvesse korruptsioonivastase võitluse tegevusprogrammi, mille Ministrite Komitee võttis vastu novembris 1996; võttes samuti arvesse teostatavusuuringut korruptiivsete tegude tõttu tekkinud kahju hüvitamise tsiviilabinõude konventsiooni koostamise kohta, mille kinnitas Ministrite Komitee veebruaris 1997; arvestades resolutsiooni (97) 24 korruptsioonivastase võitluse 20 peamise põhimõtte kohta, mille Ministrite Komitee võttis vastu 101. istungil novembris 1997; resolutsiooni (98) 7, millega volitati vastu võtma osalist ja laiendatud kokkulepet korruptsioonivastaste riikide rühma (GRECO) loomiseks ja mille Ministrite Komitee võttis vastu 102. istungil mais 1998; ja resolutsiooni (99) 5 GRECO loomise kohta, mis võeti vastu 1. mail 1999; tuletades meelde lõppdeklaratsiooni ja tegevuskava, mille riigipead ja Euroopa Nõukogu liikmesriikide valitsused võtsid vastu oma teisel tippkohtumisel oktoobris 1997 Strasbourgis, on kokku leppinud järgmises:

I peatükk SISERIILIKULT VÕETAVAD MEETMED

Artikkel 1. Eesmärk

Konventsiooniosaline sätestab oma siseriiklikes õigusaktides tõhusad õiguskaitsevahendid isikute jaoks, kes on kannatanud kahju korruptiivsete tegude tagajärjel, et võimaldada neil kaitsta oma õigusi ja huve, kaasa arvatud võimaluse saada kahju eest hüvitist.

Artikkel 2. «Korruptsiooni» määratlus

Käesolevas konventsioonis tähendab «korruptsioon» altkäemaksu või mis tahes muu lubamatu eelise või selle võimaluse otsust või kaudset nõudmist, pakkumist, andmist või vastuvõtmist, mis muudab altkäemaksu, lubamatu eelise või selle võimaluse saaja nõuetelevastavat tööd või käitumist.

Artikkel 3. Kahju hüvitamine

1. Konventsiooniosaline sätestab oma siseriiklikes õigusaktides korruptsiooni tagajärjel kahju kannatanud isikute õiguse esitada hagi sellise kahju hüvitamiseks täies ulatuses.
2. Selline hüvitis võib hõlmata varalist kahju, saamatajäänud tulu ja mittevaralist kahju.

Artikkel 4. Vastutus

1. Konventsiooniosaline sätestab oma siseriiklikes õigusaktides, et kahju hüvitamiseks peavad olemas olema järgmised tingimused:
 - i) kostja on pannud toime või kiitnud heaks korruptiivse teo või ei ole võtnud tarvitusele mõistlikke abinõusid korruptiivse teo ärahoidmiseks;
 - ii) hageja on kannatanud kahju; ja
 - iii) korruptiivse teo ja kahju vahel on põhjuslik seos.

2. Konventsiooniosaline sätestab oma siseriiklikes õigusaktides, et juhul, kui sama korruptiivse teoga tekitatud kahju eest vastutavad mitu kostjat, siis vastutavad nad solidaarselt ja eraldi.

Artikkel 5. Riigi vastutus

Konventsiooniosaline sätestab oma siseriiklikes õigusaktides asjakohase menetluse, et isikud, kes on kannatanud kahju riigi avalike teenistujate poolt nende tööülesannete täitmisel toime pandud korruptiivse teo tagajärjel, saaksid nõuda riigilt hüvitist, või kui konventsiooniosaliseks ei ole riik, siis selle konventsiooniosalise asjaomastelt institutsioonidelt.

Artikkel 6. Kaasaaitav hooletus

Konventsiooniosaline sätestab oma siseriiklikes õigusaktides kõikide asjaolude arvestamisel hüvitise vähendamise või hüvitamata jätmise juhul, kui hageja on oma süül kaasa aidanud kahju tekkimisele või selle suurenemisele.

Artikkel 7. Aegumine

1. Konventsiooniosaline sätestab oma siseriiklikes õigusaktides kahju hüvitamise nõudele aegumistähtaja, mis on vähemalt kolm aastat alates päevast, mil kahju kannatanud isik sai teada või oleks pidanud teada saada kahju tekkimisest või korruptiivse teo toimepanemisest ning vastutavast isikust. Siiski ei alustata vastavat menetlust pärast aegumistähtaja lõppemist, mis on vähemalt kümme aastat korruptiivse teo toimepanemisest.

2. Sobivuse korral kehtivad lõikes 1 nimetatud aegumistähtaegade kohta konventsiooniosaliste õigusaktid, mis reguleerivad aegumise peatumist või katkemist.

Artikkel 8. Lepingute kehtivus

1. Konventsiooniosaline sätestab oma siseriiklikes õigusaktides, et mistahes korruptsiooni ettenägev leping või lepinguklausel on tühine.

2. Konventsiooniosaline sätestab oma siseriiklikes õigusaktides võimaluse kõikidele lepingupooltele, kelle nõusolek on saadud korruptiivse teo kaudu, pöörduda kohtusse lepingu tühisuse tunnustamiseks, jättes puutumata nende õiguse nõuda kahjutasu.

Artikkel 9. Töötajate kaitsmine

Konventsiooniosaline sätestab oma siseriiklikes õigusaktides töötajatele kohase kaitse ebaõiglaste sanktsioonide vastu, kui neil töötajatel on põhjust kahtlustada korruptsiooni ning nad teavitavad heauskselt oma kahtlustest vastutavaid isikuid või ametiasutusi.

Artikkel 10. Aruanded ja revisjonid

1. Konventsiooniosaline sätestab oma siseriiklikes õigusaktides vajalikud meetmed, et äriühingute esitatavad aastaaruanded oleksid arusaadavad ning annaksid õige pildi äriühing finantsolukorrast.

2. Eesmärgiga vältida korruptiivseid tegusid sätestab konventsiooniosaline oma siseriiklikes õigusaktides, et audiitorid peavad kinnitama, et aastaaruanded kajastavad äriühingu finantsolukorda õigesti.

Artikkel 11. Tõendite kogumine

Konventsiooniosaline sätestab oma siseriiklikes õigusaktides tõhusa menetluse tõendite kogumiseks korruptiivsest teost tulenevas tsiviilmenetluses.

Artikkel 12. Hagi tagamise abinõud

Konventsiooniosaline sätestab oma siseriiklikes õigusaktides selliste kohtumääruste võimaluse, mis on vajalikud poolte õiguste ja huvide tagamiseks korruptiivsest teost tuleneva tsiviilmenetluse ajal.

II peatükk RAHVUSVAHELINE KOOSTÖÖ JA RAKENDAMISE KONTROLL

Artikkel 13. Rahvusvaheline koostöö

Konventsiooniosalised teevad koostööd korruptsioonijuhtumite tsiviilmenetluse küsimustes, eelkõige dokumentide kättoimetamisel, tõendite kogumisel välismaal, jurisdiktsiooni küsimuses, teise riigi kohtuotsuste tunnustamisel ja täitmisel ning kohtukulude osas vastavalt asjakohaste rahvusvaheliste tsiviil- ja kaubandusajade rahvusvahelist koostööd käsitlevatele õigusaktidele, millega nad on ühinenud, ning oma siseriiklikele õigusaktidele.

Artikkel 14. Kontroll

Korruptsioonivastaste riikide rühm (GRECO) kontrollib käesoleva konventsiooni rakendamist konventsiooniosaliste poolt.

III peatükk LÕPPSÄTTED

Artikkel 15. Allakirjutamine ja jõustumine

1. Käesolevale konventsioonile võivad alla kirjutada Euroopa Nõukogu liikmesriigid, selle väljatöötamisel osalenud riigid ning Euroopa Ühendus.
2. Konventsioon ratifitseeritakse, võetakse vastu või kinnitatakse. Ratifitseerimis-, vastuvõtmis- või kinnituskirjad deponeeritakse Euroopa Nõukogu peasekretäri juurde.
3. Konventsioon jõustub järgmise kuu esimesel päeval kolme kuu möödumisel päevast, mil neliteist allakirjutanut on vastavalt lõikele 2 väljendanud oma nõusolekut olla selle konventsiooniga seotud. Allakirjutanu, kes ei ole ratifitseerimise, vastuvõtmise või kinnitamise ajal korruptsioonivastaste riikide rühma (GRECO) liige, saab selleks automaatselt konventsiooni jõustumise päeval.
4. Allakirjutanu suhtes, kes väljendab hiljem oma nõusolekut olla konventsiooniga seotud, jõustub see järgmise kuu esimesel päeval kolme kuu möödumisel päevast, mil ta on vastavalt lõikele 2 väljendanud oma nõusolekut olla selle konventsiooniga seotud. Iga allakirjutanu, kes ei ole ratifitseerimise, vastuvõtmise või kinnitamise ajal korruptsioonivastaste riikide rühma (GRECO) liige, saab selleks automaatselt päeval, mil konventsioon tema suhtes jõustub.
5. Euroopa Ühenduse osalemise moodused korruptsioonivastaste riikide rühmas (GRECO) otsustatakse kokkuleppel Euroopa Ühendusega.

Artikkel 16. Konventsiooniga ühinemine

1. Pärast konventsiooni jõustumist võib Euroopa Nõukogu Ministrite Komitee konventsiooniosalistega konsulteerimise järel kutsuda konventsiooniga ühinema mis tahes riigi, kes ei ole Euroopa Nõukogu liige ega ole osalenud konventsiooni väljatöötamisel, otsusega, mille on vastu võtnud enamus vastavalt Euroopa Nõukogu statuudi artiklile 20.d ja komitees osalemise õigusega konventsiooniosaliste esindajate ühehäälse otsusega.
2. Konventsiooniga ühinevate riikide suhtes jõustub konventsioon järgmise kuu esimesel päeval kolme kuu möödumisel päevast, mil Euroopa Nõukogu peasekretäri juurde deponeeriti ühinemiskiri. Kui konventsiooniga ühinev riik ei ole ühinemise ajal GRECO liige, saab ta selleks automaatselt konventsiooni tema suhtes jõustumise päeval.

Artikkel 17. Reservatsioonid

Konventsiooni ühegi sätte kohta reservatsioone teha ei saa.

Artikkel 18. Territoriaalne kohaldatavus

1. Iga riik või Euroopa Ühendus võib allakirjutamise või ratifitseerimis-, vastuvõtmis-, kinnitus- või ühinemiskirja deponeerimise ajal määratleda territooriumi või territooriumid, mille suhtes konventsioon kehtib.
2. Iga konventsiooniosaline võib millal tahes hiljem Euroopa Nõukogu peasekretärile adresseeritud deklaratsiooniga laiendada käesoleva konventsiooni rakendusala mis tahes muule deklaratsioonis määratletud territooriumile. Sellise territooriumi suhtes jõustub konventsioon järgmise kuu esimesel päeval kolme kuu möödumisel päevast, mil peasekretär on deklaratsiooni kätte saanud.
3. Kahe eelneva lõike alusel tehtud deklaratsiooni võib iga deklaratsioonis määratletud territooriumi suhtes tagasi võtta peasekretärile adresseeritud teatega. Tagasivõtmine jõustub järgmise kuu esimesel päeval kolme kuu möödumisel päevast, mil peasekretär on sellise teate kätte saanud.

Artikkel 19. Suhe teiste dokumentide ja kokkulepetega

1. Konventsioon ei mõjuta õigusi ega kohustusi, mis tulenevad rahvusvahelistest mitmepoolsetest eriküsimusi käsitlevatest dokumentidest.
2. Konventsiooniosalised võivad omavahel sõlmida kahe- või mitmepoolseid kokkuleppeid käesolevas konventsioonis sisalduvates küsimustes, eesmärgiga täiendada või karmistada konventsiooni sätteid või soodustada selle põhimõtete rakendamist, või käesoleva konventsiooni eesmärgi ja põhimõtteid arvestades järgida muid juhiseid, mis on siduvad käesoleva konventsiooni allakirjutamiseks avamise ajal.

3. Kui kaks või enam konventsiooniosalist on käesolevas konventsioonis käsitletud küsimuses juba sõlminud kokkuleppe või lepingu või on selles küsimuses muul viisil reguleerinud omavahelisi suhteid, on neil õigus kohaldada käesoleva konventsiooni asemel nimetatud kokkulepet või lepingut või reguleerida neid suhteid vastavalt.

Artikkel 20. Muudatused

1. Iga konventsiooniosaline võib teha käesoleva konventsiooni muutmise ettepanekuid, ning Euroopa Nõukogu peasekretär teavitab nendest kõiki Euroopa Nõukogu liikmesriike, konventsiooni väljatöötamisel osalenud teisi riike, Euroopa Ühendust ning iga riiki, kes on liitunud või kutsutud ühinema käesoleva konventsiooniga vastavalt artiklile 16.
2. Konventsiooniosalise tehtud mis tahes muudatusettepanek edastatakse Õigusosalase Koostöö Euroopa Komiteele (CDCJ), kes esitab Ministrite Komiteele oma arvamuse muudatusettepaneku kohta.
3. Ministrite Komitee arutab muudatusettepanekut ja Õigusosalase Koostöö Euroopa Komitee (CDCJ) esitatud arvamust ning pärast konsulteerimist konventsiooniosalistega, kes ei ole Euroopa Nõukogu liikmed, võib muudatuse vastu võtta.
4. Ministrite Komitee poolt kooskõlas käesoleva artikli lõikega 3 vastu võetud muudatuse tekst edastatakse konventsiooniosalistele heakskiitmiseks.
5. Kooskõlas käesoleva artikli lõikega 3 vastu võetud muudatus jõustub kolmekümnendal päeval pärast seda, kui kõik osalised on teatanud peasekretärile selle heakskiitmisest.

Artikkel 21. Vaidluste lahendamine

1. Euroopa Nõukogu Õigusosalase Koostöö Euroopa Komiteed (CDCJ) teavitatakse käesoleva konventsiooni tõlgendamisest ja rakendamisest.
2. Konventsiooniosaliste vaidluse korral konventsiooni tõlgendamise või rakendamise suhtes, püüavad nad leida lahenduse läbirääkimiste teel või muul rahumeelsel viisil omal valikul, kaasa arvatud vaidluse esitamine Õigusosalase Koostöö Euroopa Komiteele (CDCJ), arbitraapile, mille otsused on osalistele kohustuslikud, või Rahvusvahelisele Kohtule, vastavalt asjaomaste konventsiooniosaliste kokkuleppele.

Artikkel 22. Denonsseerimine

1. Konventsiooniosaline võib igal ajal denonsseerida käesoleva konventsiooni Euroopa Nõukogu peasekretärile adresseeritud teatega.
2. Denonsseerimine jõustub järgmise kuu esimesel päeval kolme kuu möödumisel päevast, mil peasekretär on teate kätte saanud.

Artikkel 23. Teavitamine

Euroopa Nõukogu peasekretär teavitab Nõukogu liikmesriike ja käesoleva konventsiooni teisi allakirjutanuid ja konventsiooniosalisi:

- a) allakirjutamistest;
- b) ratifitseerimis-, vastuvõtmis-, kinnitamis- või ühinemiskirja deponeerimisest;
- c) käesoleva konventsiooni mis tahes jõustumise kuupäevast, vastavalt artiklitele 15 ja 16;
- d) mis tahes muust konventsiooniga seotud aktist või teatest.

Ülaltoodu tõenduseks on täielikult volitatud isikud konventsioonile alla kirjutanud.

Koostatud 4. novembril 1999. aastal Strasbourg'is inglise ja prantsuse keeles, kusjuures mõlemad tekstid on võrdselt autentsed ja ühes eksemplaris, mis deponeeritakse Euroopa Nõukogu juurde. Euroopa Nõukogu peasekretär edastab kinnitatud koopiad Euroopa Nõukogu igale liikmesriigile, teistele konventsiooni väljatöötamisel osalenud riikidele, Euroopa Ühendusele ning kõigile konventsiooniga ühinema kutsutud riikidele.